

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De salutando frequenter Domino in sacramento Eucharistiæ latente. Cap.
7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

specialiter imploramus, & quos ex peculiaribus obsequiis apud Dominum patronos habemus.

Singulis ergo diebus, Angelus custos, & Sancti; quorum eo die Ecclesia natalitia commemorat, & alij patroni à nobis electi, vel simul, vel separatim inuocandi sunt, vt eorum patrocinis adiuti, felicitus & breuius ad perfectionem properemus. Et per hebdomadam tota curia cœlestis compellanda est, & quasi per gradus ad nostrum auxiliũ inuitanda, vt auxilio vniuersorũ beatorũ indigat, eos omnes assiduus precibus nobis propitios faciamus. Dominica ergo die, nouem Angelorũ choros: feria secunda, Apostolorum, Patriarcharum, & Prophetarum cœtus: feria tertia, Martyrum acies: feria quarta, Pontifices: feria quinta, Doctores: feria sexta, Confessores & Anachoretas: sabbato, Virgines, & Sanctas omnes inuocabis, eisque ad auxilia suã impetrationis promerenda, obsequium tuã precationis, & tuorum desideriorum manifestationem offeres. Ad quod te hortatur Bernardus, qui explicans illud: Columba mea, in foraminibus petra, in cauerna maceria. Jita ait: Cedit nempe in modum maceria mollioris pia maceries desiderio animæ, cedit pura contemplationi, cedit crebræ orationi. Denique oratio iusti penetrat cœlos. Non vtrique aëris huius corporei spatio- sas altitudines veluti quodam remigio alarum suarum, instar volucris volantis scindet, aut quasi gladius acutus ipsius firmamenti solidum celsumque verticem perforabit: sed sunt cœli sancti, viui, rationales, qui enarrant gloriam Dei, qui fauorabili quadam pietate nostris se votis libenter inclinant, & sinuatis ad tactum nostræ deuotionis affectibus, in sua nos recipiunt viscera, quoties digna ad eos intentione pulsamus. Pulsantem enim aperietur. Licebit itaque vnicuique nostrum etiam hoc tempore mortalitatis cauare sibi, quacumque parte volet, cauernam superne maceria, nunc quidem Patriarchas reuifere, nunc verò salutare Prophetas, nunc inserui imitari Apostolorum, nunc Martyrum inserui choris, sed & beatorum virtutum status & mansiones à minimo Angelo, vsque ad Cherubim & Seraphim tota mentis alacritate percurtendo lustrare, prout quemque sua deuotio feret. Apud quos magis efficietur, immitte sibi spiritu prout vult, si steterit, & pulsauerit, confesum aperietur ei, & facta quasi cauerna in montibus, vel potius mentibus sancti, dum se vitro inspecunt ad pietatem, requiescet vel paululum apud illos.

Sj autem quæras, quomodo Angeli & Sancti inuocandi sunt: breuiter dico & oratione aliqua vocali ad hoc instituta, vt vox, & corpus nostrum illis se subdat, & oratione mentali, vt eisdem spiritus nostre se subiiciat. Hæc autem oratio eadem erit, quam paulò antè ad Virginem dirigendam esse protulimus. Nisi quòd, & Sanctorum titulos mutabis, quos Dei amicos, cœlestis curiæ Principes, Ecclesiæ columnas, fidelium patres, & aliis similibus nominibus poteris appellare: quæ te ad reuerentiam, ad attentionem, & ad deprecandi feruorem alliciant. Postquam verò illos laudaueris, & illis pro sanctissima vita & felici morte gratulatus fueris; supra explicatas virtutes & dona posces, quæ ideo summam præstricte sunt: quia non orationes, quæ ex libro legantur, componimus, sed aditum ad mente surgendum in Deum, & ad affectus excitandos, aperimus.

Cam. 2.
Bern. ser. 63. in Caus.

De salutando frequenter Domino, in Sacramento Eucharistia latente.

CAPVT VII.

Vt Sanctos pro ratione status sui, quo ad sanctitatem properant, & ad contortium Sanctorum festinant, quotidie inuocare assuescunt, quanta potiori ratione ipsum Dominum Sanctorum, non iam solum in cœlo manentem, sed in terris, & in domo eorum commorantem salutabunt? Certè mirabilis est dignatio Saluatoris, qua voluit sub Eucharistia Sacramento, in templis nostris habitare, & non aliter quam pater familiã in præcipua cella domus, nempe in Ecclesia, quæ quasi cella magna est, quia Prelatus magnus & summus rerum moderator in ea manet, ad nostrum tutamen, & regimen, & consolationem assistere. Fidelis est ille, qui opere complet, quod dixit: Ecce ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi. Est enim nobiscum protectione sua, cum nos à malis & periculis defendit: est & presentia sua, dum apud nos sub specie panis & vini manet, & se huius vitæ comitem exhibet. Et, si ex eo, quòd Ioseph Patriarcham Dominus è carcere eripuit, dictum est: Descenditque cum illo in foueam, & in vinculis non dereliquit illum: quanto mirabilius nobiscum in foueam descendit, qui non tantum nos sua prouidentia protegit, sed & secundum corpus assumptum, in foueis nostris, & in luteis templis à nobis edificatis nobiscum habitare constituit.

Hæc sanè ineditatio tanti ponderis fuit in cordibus multorum Sanctorum, vt Ecclesias, in quibus Eucharistia Sacramentum asseruatur, deuotissimè frequentarent, & eas cellas proprias ad iugiter manendum efficerent. Beatus Dominicus sanctissimi ordinis Predicatorum pater, nullam ferè aliam cellam nisi Ecclesiam habebat. Qui postquam copiosis lucris animarum insisteret, in Ecclesiam se recipiebat, & ibi lectioni, orationi, gemitibus, & suspiriis se dabat. Eum ex parte multũ alij ex viris spiritibus imitari sunt, qui vt fideles serui, cum per alias occupationes licet, ad Ecclesiam, vt ad conclaue Domini sui, tota deuotione confugiunt, & ei genuflexi, aut stantes, aut si aliter non possunt, in humili scabellò sedentes assunt. Putant namque (& non decipiuntur) in templis sanctæ Ecclesiæ illud etiam Danielis impleri: Millia millium ministrabant ei, & decies millies centena millia assistebant ei. Et ideo presentia miscet se Angelis, vt quorum vitam imitari gestiunt, etiam societate latentur.

Ergo & tu, qui hoc beneficio presentia Domini fruens, qui eum tuæ propriæ domus habitorem agnoscis, in signum gratitudinis aliqua tempora quotidie signata habeas, in quibus ad Ecclesiam te conferas, & ad eum salutandum accurras. Et vt aliquid tibi speciale proponam, poteris Beatum Franciscum Borgiam imitari, prius Ducem Gandensem & Magnatem Hispaniæ, postea seruum Iesu Christi, & tertium nostræ Societatis Generalem, qui (vt nouitius audiui) septies quotidie se in Ecclesia Domino presentabat, & pro septem donis Spiritus sancti, hanc, quam subiungam, orationem fundebat.

- 1. In honorem sanguinis effusi in Circumcisione, & petebat donum sapientiæ, & virtutem castitatis.
- 2. In honorem sanguinis effusi

in orto,

Math. vii. 10.

Sanp. 10. 13. 14.

Lib. 3. vii. 14. c. 12.

Daniel. 7. 10.

De Eucharistia
Tom. 1.

in horto, & petebat donum intellectus, & virtutem abstinentie.

3. In honorem sanguinis effusi in columna, & petebat donum scientie & virtutem charitatis.

4. In honorem sanguinis effusi in coronatione spinarum, & petebat donum timoris & virtutem humilitatis.

5. In honorem sanguinis effusi in fixura manuum, & petebat donum consilij & virtutem misericordie.

6. In honorem sanguinis effusi in fixura pedum, & petebat donum fortitudinis & virtutem perseverantiae.

7. In honorem sanguinis effusi ex vulneribus lateris, & petebat donum pietatis, & virtutem patientiae.

Non erit autem molestum, nec custodiae cellae contrarium septies quotidie in Ecclesiam venire, si scias has Domini visitationes prudenter disponere, & in apta totius diei tempora distribuere. Nam mane cum primum surgis & lecto, cum ad celebrandum aut audiendum sacrum accedis, cum mane & vespere ad aliquod ministerium vel negotium egredieris, cum & prandio vel coena ad cellam redis, facile est opportuna tempora ad visitandum Dominum reperire. Et si hoc primum exercitium siue aliud assumas, nunquam praetermittas ad tuum Salvatorem accurrere, & te coram illo in Sacramento abscondito praesentare. Rex namque est infinitè benignus, & miserationum Dominus, qui se honorantes exultat, quarentes admittit, & bona postulantes à se vacuos abire non sinit.

De conscientiae examine ante cubitum, & primò de eius necessitate.

CAPVT VIII.

IN his, aut aliis similibus diuini cultus ex recitationibus, & in consuetis literarum studiis, aut animarum ministeriis, vespere infumenda est: ad noctem verò diuinum officium persoluentem, orationi mentali incumbendum, & post moderatissimam cenam, & pausationem aliquam, conscientiae discussio, antequam ad somnum nos componamus, diligenter iteranda. Et quia hoc opus (quod supra in hunc locum reieciimus) ad vitam spiritualem summi momenti est, ideo paulo latius eius necessitatem, multiplices utilitates, & qualiter faciendum sit, explicabimus. Est igitur examinatio conscientiae, subtilis exquisitaque discussio, qua cogitationes, desideria, verba, & actiones nostras expendimus, & mala ac bona à nobis gesta retrahimus. Haec autem discussio admodum necessaria est, vt Deo, cui placere cupimus, iniuri non simus. Ipse enim omnium hominum, sed praecipue iustorum gesta & cogitata considerat, eorum bona approbat, & mala condemnat. His tamen malis, scilicet clementer ignoscit, si ea à nobis per examen cognita, & fetu ac compunctione lora esse deprehendit. Quid est homo, inquit Sanctus Iob, quia magnificas eum, aut quid apponis erga eum cor tuum? Visitas eum diluculo, & subito probas illum. Quid rogo est, hominem à Deo magnificari ac visitari, nisi donis ac muneribus impleri: Sed quid est Deum erga hominem cor suum apponere, eumque probare,

nisi an bene suis donis vtatur animaduertere, & eius opera morèque discutere? Vnde Gregorius hunc eundem sensum attingens, sic ait: Hominem Deus magnificat, quia largitate rationis dicitur, infusione gratiae visitat, honore collatae virtutis exultat. Cumque per semetipsum nihil sit, esse tamen eum cognitionis suae participem, benignitatis munere concedit. Sed erga eundem magnificatum hominem cor suum Dominus apponit; quia post dona iudicium exerit, merita subtiliter pensat, vitæ pondera vehementer examinat, & tanto ab eo post districtius poenas exigit; quanto hunc impenso munere largitus praetulerit. Haec autem mala, quae Dominus in nobis aduertit, eum ad iram prouocant, nisi per compunctionem, & emendationis desiderium, atque propositum à nobis abscedant. Tunc verò de male factis compungimur, tunc ea vitare cupimus, atque proponimus, cum in conscientiae discussione ipsa mala esse, & Deo displicuisse deprehendimus. Nam quae per ignorantiam, aut infirmitatem, aut etiam malitiam commisimus, haec discussio hocce examen detegit, & ante oculos mentis vt luceantur & deleantur, statuit. Hunc autem esse fructum examinis Ricardus Victorinus in hunc ferè modum exponit. Multa enim tempore compunctionis, & orationis, mala & iniusta esse inuenit, quae prius ex animi impetu, & quasi praecipitanter desinuit, quae tamen iniusta esse, tunc temporis aduertit, & multa saepe ex eodem spiritus sui impetu homo contra conscientiam suam dicitur, & tamen eandem animi sui praecipitationem postmodum sub orationis & deuotionis suae tempore temperat, & ad saniorum sententiam reformat. Debemus itaque ea quae praecipitanter magis quam prudenter statuimus, & mala esse pertimescimus, postmodum diligenter discutere, & vtum iusta an iniusta, vtilia an inutilia sint, sagaci tractatione perquirere.

Hinc autem manifestè colligitur, quòd qui non se frequenter examinat, vitam rectam atque perfectam habere vix possunt. Sicut enim linea nequaquam à rectitudine exorbitare creditur, quando absque adminiculo regulae videtur: at statim eius obliquitas detegitur, si norma aut regula dirigatur; ita & operum nostrorum defectus, cognitionem nostram praetereunt, quandiu examinis regula, ipsa opera non expendant. Nam & haec conscientiae propriae discussio regula est, quae profectò actiones nostras dirigit, & quid in eis flexuosum, quid rectum, quid Deo iniustum, quid gratum, ostendit. Si ergo artificibus regula necessaria est, vt opera sua iuxta praescriptum artis faciant, & viris spiritualibus examinatio operum & cogitationum necessaria est, vt rectè viuant, & iuxta virtutis praescriptum suam vitam instituunt. Certè cum cellam nostram mundare disponimus, prius sordes & immunditias in vnum cumulum congerimus, vt postea extra cellam reiciamus. Sic & conscientiae cubiculum mundandum est, & sicut poenitentia delicta foras eiecit; ita & examinatio in vnum locum congerit. At si per hoc exercitium delicta & defectus nostros non videamus, & in memoriae receptaculum ad compunctionem, ad lacrymas, & ad confessionem non congregate, quomodo foras reiciemus? Apud profectò quidam conscientiae examen humorum commotioni comparauit: vt quemadmodum medicinae ars prius beneficio alicuius pharmaci humores commouet, & postea per sequentem portionem pellit: ita & ars sanctae spiritualitèque viuendi, primò per examen peccata mouet, & quasi à sua sede extrahit, & postmodum per contritionem & confessionem foras eiecit. Hunc esse fructum examinis le-

Greg. 8.
mor. c. 16

Ricard.
Vit. li. 1.
de erud.
inter
hom.